๑. เกริ่นนำ 1
• เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 6
• สมมุติฐาน 49
• ขอบเขต วิธีการ และกรอบคิดในการศึกษา 50

๒. "แม่สอด" กับการเปลี่ยนแปลงของ "พื้นที่" และ "ผู้คน" ก่อน พ.ศ.2510 52
• แม่สอดในยุคจารีต 53
- ธุรกิจป่าไม้ 58
- เมืองชายแดนแม่สอดกับการเป็นชุมชนทางการค้า 66
- กลุ่มคนชาติพันธุ์ต่างๆ ในเมืองชายแดนแม่สอด ก่อนทศวรรษ 2510 73
◦ ชาวกะเหรี่ยง 74
◦ ชาวไทใหญ่ 74
◦ ชาวมุสลิม 77
◦ คนลาวจากภาคเหนือ หรือ "คนเมือง" 79
◦ ชาวพม่า 81
◦ ชาวจีน 81
• สภาพทั่วไปของเมืองแม่สอดช่วงก่อนทศวรรษ 2500 87

๓. เมืองแม่สอดในฐานะ "ชายแดนตลาดมืด" (พ.ศ.2510-2530) 92
สู่การกลายเป็น "เมืองเศรษฐกิจ" (พ.ศ.2530-2554)
• เมืองแม่สอดในฐานะชายแดนตลาดมืด 93
(ทศวรรษ 2510-2520)
- รูปแบบการค้านอกระบบในตลาดมืดแถบชายแดนจังหวัดตาก 97
และการค้าของคนจีน

• **แม่สอดในยุค "การเปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า" (ทศวรรษ 2530)** **104**
• **พ่อค้าจีนกับการค้าชายแดนแม่สอดในทศวรรษ 2530** **110**
- การส่งออกและนำเข้าสินค้าในรูปแบบ "การค้าในระบบ" 113
- การส่งออกและนำเข้าสินค้าในรูปแบบ "การค้านอกระบบ" 116
- กลุ่มคนชาติพันธุ์ต่างๆ ในเมืองชายแดนแม่สอด ทศวรรษ 2510-2554 119
◦ ชาวจีน 119
◦ ชาวมุสลิม 122
◦ ชาวไทใหญ่ 123
◦ คนลาวจากภาคเหนือ หรือ "คนเมือง" 125
◦ ชาวกะเหรี่ยง 125
◦ ชาวพม่า 126
- "ตลาด" กับความสัมพันธ์ของผู้คนหลากหลายชาติพันธุ์ในแม่สอด 127
• **แม่สอดทศวรรษ 2540-พ.ศ.2554 : การปรับตัวของชาวจีนรุ่นใหม่** **131**

๔. ชาวจีนแม่สอด : การสถาปนาอำนาจนำทางเศรษฐกิจ สังคมการเมือง และการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ "เมืองแม่สอด" สู่การกลายเป็น "พื้นที่ทางเศรษฐกิจ" **135**
• **ชาวจีนแม่สอด : การสร้างอำนาจผ่านตัวบุคคล** **136**
• **ชาวจีนแม่สอด : การสร้างอำนาจผ่านองค์กรของชาวจีนในแม่สอด** **139**
- แม่สอดมูลนิธิสามัคคีการกุศล 140
- หอการค้าจังหวัดตาก 146
• **การสร้างอัตลักษณ์เมืองแม่สอด** **155**
- การสร้างประวัติศาสตร์ "แม่สอด" ภายใต้ร่มเงาประวัติศาสตร์ชาติไทย 156
◦ ขุนสามชนเจ้าเมืองฉอด : ที่มาของข้อสันนิษฐานว่า "แม่สอด" คือ "เมืองฉอด" ในอดีตกาล 157
◦ เจ้าพ่อพะวอ : นักรบชาวกะเหรี่ยงของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ผู้จงรักภักดีในผืนแผ่นดินไทย 162
◦ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช : แม่สอดกับประวัติศาสตร์ชาติไทย 166

- คนจีนกับการสร้างอัตลักษณ์เมืองแม่สอดให้เป็น “พื้นที่ทางเศรษฐกิจ” 169
  - การจัดประชุมทางวิชาการ 172
  - การผลักดันโครงการหรือข้อเสนอกับรัฐ 178
  - การจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม : การสร้างภาพลักษณ์และความสัมพันธ์อันดีงามระหว่างประเทศ 182

๕. บทสรุป **185**

เอกสารอ้างอิง **194**